

PROCEEDINGS

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ 5

The 5th National Conference Forum 2024

ความยั่งยืนของ PA&CD

(การส่งเสริมความยั่งยืนด้านการเกษตรและการพัฒนาชุมชน)

(Promotion of Agricultural and Community Development Sustainability)

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Nakhon Nan Buddhist College

27-28 พฤษภาคม 2567
MAY 2024

PROCEEDINGS

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ 5

The 5th National Conference Forum 2024

ความยั่งยืนของ PA&CD

(การส่งเสริมความยั่งยืนด้านการเกษตรและการพัฒนาชุมชน)

(Promotion of Agricultural and Community Development Sustainability)

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Nakhon Nan Buddhist College

27-28 พฤษภาคม 2567
MAY 2024

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ที่ปรึกษา	พระพรหมวัชรธีรอาจารย์, ศ.ดร.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
	พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
	พระเทพเวที, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
	พระราชศาสนานิกบาล	ประธานคณะกรรมการวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
	พระสุนทรมุนี, ดร.	รองประธานคณะกรรมการวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
	ว่าที่ร้อยตรีสมเดช อภิขยกุล	ที่ปรึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน

คณะกรรมการ

พระชยานันทมุนี, รองศาสตราจารย์ ดร.	ประธานคณะกรรมการ
พระครูสุตตันตบัณฑิต, ผศ.ดร.	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อินทนนท์	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ จันทร์แดง	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ อุปสอด	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล เครือแสง	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรปรัชญ์ คำพงษ์	เลขานุการคณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรทัศน์ โรจน์กิจจากุล	ผู้ช่วยกรรมการ

แบบปก-รูปเล่ม : นายศุภกริช เชื้อนเพชร

พิมพ์เมื่อ : พฤษภาคม 2567

จัดพิมพ์ในงาน : การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ประจำปี 2567

ต่อเติม

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีปรัชญาว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นส่วนงานจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความมุ่งมั่นที่จะเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสู่สาธารณะ ด้วยการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ ตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ อย่างต่อเนื่องทุกปี ในปี 2567 ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 3 The 5th National and the 3rd International Conference Forum 2024 หัวข้อเรื่อง ความยั่งยืนของ PA&CD (การส่งเสริมความยั่งยืนด้านการเกษตรและการพัฒนาชุมชน) The PA&CD Sustainability (Promotion of Agricultural and Community Development Sustainability) มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการสู่สังคม และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านผลงานวิจัยและนวัตกรรมด้านเกษตรเชิงพุทธ เพื่อการพัฒนาจิตใจและสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา พันธกิจของมหาวิทยาลัย และนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ให้ความสำคัญต่อการวิจัย การพัฒนาต่อยอดและการสร้างนวัตกรรม เพื่อนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาชุมชนสังคมยั่งยืน

การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นฐานในการทำให้วิทยาการสมัยใหม่ ได้แสดงฐานะและบทบาทมากยิ่งขึ้น ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาการยุคใหม่ได้หันมาศึกษาปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พัฒนาตัวเองให้มีความเข้มแข็งสามารถยืนหยัดอยู่ได้ ท่ามกลางโลกธรรมที่แปรเปลี่ยนไปในทางดีและไม่ดีตลอดเวลา ความเป็นคนเข้มแข็งนี้ จะเป็นโอกาสให้ได้ใช้วิชาความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงกับพุทธประสงค์มากที่สุด เพราะทรงแสดงลำดับขั้นของการพัฒนาดนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งประสงค์ โดยเริ่มจากการศึกษาหาความรู้ด้านวิชาการวิชาชีพ (ปริยัติสิกธรรม) อบรมสั่งสมตนให้มีความเรียบร้อยด้านกายภาพ ให้เข้มแข็งอดทนด้านจิตภาพ และโลกทัศน์ ชีวิตศรัทธาที่เป็นสัมมาทิฐิตลอดเวลา (ปฏิบัติสิกธรรม) และมีความร่มเย็นเป็นสุข (ปฏิบัติสิกธรรม) ในภาคปฏิบัติก็มีการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาทุกสาขาวิชา ถือว่าได้สะสมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาเป็นเวลายาวนาน มีองค์ความรู้ด้านนี้ทั้งในรูปของความรู้ที่อยู่ในตัวตน (Tacit Knowledge) และความรู้สาธารณะ (Explicit Knowledge) หลากหลาย การจัดประชุมวิชาการระดับชาติครั้งนี้ เป็นเวทีวิชาการที่จะแสดงให้เห็นประชาคมทางวิชาการทั่วประเทศรู้ว่า หลักวิชาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่นั้นเป็นอย่างไร และจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมประเทศชาติอย่างไร

ขออนุโมทนาและชื่นชมในวิริยะอุตสาหะของผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์ นครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ คณะ วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน หน่วยวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และองค์กรภาคีเครือข่าย ในการร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร นำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่างๆ ต่อเนื่องทุกปี อันจะเป็นคุณูปการต่อการศึกษาพระพุทธศาสนา ชุมชนและสังคมสืบไป.

(พระพรหมวิษณฺฐีราชารย, ศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

27 พฤษภาคม 2567

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ถ้อยแถลงของอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	[1]
สารบัญ	[3]
ศาสตราจารย์ดร.ราชาสู่การพัฒนาภาคเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน <i>พระก้องเกียรติ สุวฑฒนปญโญ, พระปลัดวุฒิมงคล กิตติวัฒน์</i>	1
แนวทางการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำภาคเกษตรด้วยเครื่องผลิตน้ำจากความชื้น <i>พงษ์พิชญ์ สัตบุตร์, วุฒิมงคล คงวุฒิ, พัฒน์ศรัยญ์ เลาทไพบุลย์, อรณิชา คงวุฒิ</i>	16
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน <i>พระพิทักษ์ อริยปุตโต</i>	28
ผังโครงข่ายกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน <i>วัชชระ ห้วนท้อก, โชติกา ณ หนองคาย</i>	39
เหม่เป็จากถั่วเหลืองอาหารสุขภาพโปรตีนสูง <i>ณัฐกา กุลรินทร์, นิคม สุจดา</i>	46
ศาสตราจารย์ดร.ราชา สู่ โคนหนองนาโมเดลกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขัง <i>สุวารี รวบทองศรี, จอมพน สมหวัง, จรัสสา การเกษตร, เนาวรัตน์ สุขมะโน</i>	53
พิธีกรรมเลี้ยงผีปู่ย่าจากบ้านแม่แปง ตำบลนาพูน อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ <i>ณัฐพรรณ ชำนาญ, ภาณุวัฒน์ สกุลสืบ, ทัดพิชา สกุลสืบ</i>	64
จิตตปัญญาศึกษาในบริบทความหลากหลาย: จิตตภาวนาเชิงสร้างสรรค์ <i>มนตรี เพชรนาจักร, โสภณ บัวจันทร์, พระครูปริยัติธำรงคุณ</i>	76

เรื่อง	หน้า
การศึกษาประวัติและพุทธศิลป์เจดีย์สำคัญในจังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอำนวย จตตมโล (พรมโคตร)</i>	91
การวิเคราะห์กระบวนการทัศน์เรื่องกรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของชาวพุทธในตำบลบ้านหวาย อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>ณัฐ โหมาควิน, สรวุฒย์ วิจิตรปัญญา, พระมหาธวัชชัย ธมมรสี</i>	104
ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มบนฐานทุนทางศิลปวัฒนธรรมของอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน <i>พระอำนวย จตตมโล (พรมโคตร)</i>	116
การปริวรรตและวิเคราะห์คัมภีร์พงศาวดารน่าน <i>อนันต์ จิตอารี, พระมหาเกรียงศักดิ์ สุทธิแสน, สมคิด นันดี</i>	132
หมากล้อมเพื่อผู้สูงอายุและเยาวชนนครลำปาง <i>สิริรัตน์ วาวแวว, อนันต์ อูปสอด, สุวรัฐ แลสันกลาง, อติคร สวยฉลาด</i>	147
ปัญหาการแปลรายการอาหารภาษาไทยเป็นภาษาจีนของร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ <i>Luo Xianlong, He Hengying, ทัดพิชา สกุลสืบ</i>	155
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ <i>พระปลัดสถาพร ปุ่มเป้า</i>	169
การพัฒนาารูปแบบชุมชนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกสู่ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูง <i>มานนท์ จันทร์เจียม</i>	184

เรื่อง	หน้า
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อทักษะอาชีพของผู้เรียนพื้นที่วิถีน่าน <i>กัณฐมณี ปาคำ</i>	195
ลูสพาร์ทส์เพลย์กับการเล่นสำหรับเด็ก <i>นรินทร์ รินพนัสลัก, นัศวรธรรม ใจมั่น, ราชาวดี สุขภิรมย์</i>	210
แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ของประชาชนในเขตตำบลป่าอ้อ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี <i>ไพศาล เครือแสง</i>	222
การประสานความร่วมมือเพื่อสร้างนวัตกรรมชุมชน: กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ ผ้าพิมพ์รักษ์โลก ตำบลพระธาตุขิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา <i>ประยงค์ จันทร์แดง, พิพัฒน์ ธนากิจ, สารีณีย์ ภาสยะวรรณ, อนุรัตน์ ฝันถึงภูมิ, พรโอษฐ์ม วงศ์วิลาศ</i>	236
การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร แบบมีส่วนร่วมของชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่ท่องเที่ยวเกษตรวิถีน่าน <i>ชรัสนันท์ ตาخم</i>	248
แนวทางการบูรณาการการจัดการป่าไม้ให้เป็นป่าชุมชน เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดน่าน <i>พงศ์ศิริ พงศ์อาริยะมงคล</i>	259
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักพุทธธรรมในพระพุทธศาสนา <i>อนุชา วุฒธนู, ธงชัย สิงอุตม, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	273

เรื่อง	หน้า
การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิยธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในตำบลบ้านสาบ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา <i>มงคล หลักฐาน, สมยศ ปัญญามาก, พระเมธีวชิรคุณ</i>	282
การส่งเสริมพุทธจริยธรรมทางการเมืองเพื่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย <i>ศิริมาศ เรือนสอน, สมยศ ปัญญามาก, สหัททยา วิเศษ</i>	299
ศึกษารูปแบบการปกครองบ้านเมืองของเมืองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน ในคัมภีร์มังรายศาสตร์ <i>พระมหาสุวิทย์ อินทปญโญ, พระเมธีวชิรคุณ, สหัททยา วิเศษ</i>	316
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา <i>สุภาพร ธรรมธีระนันท์, สมยศ ปัญญามาก, สหัททยา วิเศษ</i>	333
สุขภาพตามหลักภาวา 4 ของโรงเรียนสร้างสุขผู้สูงวัยตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระสมบุรณ์ จนทปญโญ (ศรีนาวา), พระมหาธวัชชัย ธรรมรัตน์, กฤษ ศรียะอาจ</i>	350
การศึกษาประสบการณ์ในการเป็นจิตอาสาศึกลานุปฏิรูปการสงฆ์ของนิสิตสาขาวิชาจิตวิทยาชีวิตและความตาย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย <i>ประสิทธิ์ แก้วศรี, วิศาล สายเพชร, พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท</i>	363
ศึกษาหลักประกันชีวิตตามหลักศีล 5 ของชุมชนในอำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระสิทธิโรจน์ อาภาบุตร (โรจนแพทย์), พระมหาธวัชชัย ธรรมรัตน์, กฤษ ศรียะอาจ</i>	375

เรื่อง	หน้า
การบูชาครู : แนวคิด คุณค่า และอิทธิพลที่มีต่อชาวพุทธในตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอธิการปฏิเวธ วิสารโท (ทองสินก), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู, พระครูประโชติพัชรพงศ์</i>	387
ศึกษาหลักเทวธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท <i>พระสมุห์สุนทร สุนทรโร (หมื่นภักดี), พระมหาธวัชชัย ธมฺมรสี, พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู</i>	396
ศึกษาวิธีการคลายทุกข์ตามแนวทางพระพุทธศาสนา <i>พระอุดม ฐานธมโม (หนูกลิ้ง), พระครูประโชติพัชรพงศ์, กฤต ศรียะอาจ</i>	406
การศึกษาอิทธิพลของการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ ที่มีผลต่อวิถีชุมชนตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย <i>พระครูอรุณธรรมภาณ (ฐิติวัฒน์ นริศโร), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู</i>	420
ศึกษาการพัฒนาบุคลากรภาพตามหลักเสขยัตถ ของวัดและชุมชน ในตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระสมุห์บุญทัน นรินโท (สมทอง), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู</i>	432
หลักอานาปานสติกับการแก้ปัญหาสมมติฐานของเยาวชนไทย <i>พระมหาอำพล ธนปญโญ (ชัยสารี), พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปญโญ</i>	443
การศึกษาการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้วิถีพุทธ ของพระปริยัติพัชรภรณ์ (สุพจน์ ปญญาธโร) <i>พระคมสัน ปญญคุณุโธ (ขวัญหอม), พระครูประโชติพัชรพงศ์, พระมหาธวัชชัย ธมฺมรสี</i>	457
กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักสังคหัตถ 4 ของชุมชนในตำบลห้วยสะแก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอธิการพิเชษฐ์ ฐานธมโม (จันทร์คล้อย), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู, พระครูประโชติพัชรพงศ์</i>	467

เรื่อง	หน้า
หมู่บ้านรักษาศีล 5 กับการมีส่วนร่วมของชุมชน <i>พระราชรัตนสุธี, ณัฐยาณี บุญทองคำ</i>	478
ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวอีสาน <i>พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ปิยวัช ละคร</i>	490
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการต่อต้านการทุจริตตามแนววิถีพุทธ <i>พระครูสังฆรักษ์โกศล มณिरตนา, พระครูวินัยธรสุทัศน์ ธมมปาโล</i>	505
การบูรณาการหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเยาวชน <i>พระครูวินัยธรสุทัศน์ ธมมปาโล, พระครูสังฆรักษ์โกศล มณिरตนา</i>	519
การยกระดับครูพระสอนศีลธรรมในศตวรรษที่ 21 <i>สุพิชญาณ์ แก้วโพนทอง, พระครูธรรมธรจิรชาติ พุทธกรกิจโต, พระสมุห์ อภิชัย อภิขโย (ปัญญาารพวงศ์)</i>	532
วิเคราะห์การแปลคำต้องห้ามภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เรื่อง The Last of Us ใน HBO GO <i>มินตรา ไชยชนะ, ขนิษฐา สุวรรณประชา, สหรัฐ อริงตัน</i>	546
การสร้างแบบฟอร์มการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และพัฒนา แก่พระภิกษุ และสามเณร <i>สุภาวดี ต้วบ้านยาง, จุมพต อ่อนทรง</i>	555
พุทธเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้เกษตรกร <i>พระครูศรีธรรมวารากรณ์ (จිරพันธ์ ธมมปสฺสุโธ , นำประเสริฐ)</i>	568
การพัฒนาคู่มือภาษาอังกฤษ สำหรับแนะนำร้านอาหาร ในเขตอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน <i>พรลภัส วิชา, กุชอน คลาน, คิวลี ไชยคำ</i>	579

เรื่อง	หน้า
การพัฒนาคู่มือการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับผู้ประกอบการร้านค้า ถนนคนเดินบริเวณชวงเมืองน่าน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน <i>ศิวลี ไชยคำ, นันทาลี ภูพาน, พรลภัส วิชา</i>	589
การศึกษาเทคนิคการสอนพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในจังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอดิศร ผาสุกโก (พร้อมสุข), สรวุฒย์ วิจิตรปัญญา, พระครูประโชติพัชรพงศ์</i>	601
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของตำรวจในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา <i>ถิรวุฒิ ดำริสระน้อย, พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล, ชุตินนท์ วงษ์อมรวิทย์</i>	611
คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรมของผู้บริหารท้องถิ่น เทศบาลตำบลบ้านเหลื่อม อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา <i>ปิยวัชร นิขุนทด, รภิวัดณ์ ปกรณ์ปริยาภรณ์, เขมจิรา พิทักษ์ราษฎร์</i>	624
ความไว้วางใจทางการเมืองเชิงพุทธบูรณาการของประชาชนที่มีต่อ ผู้บริหารเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา <i>ธนากร ผงลั่นเที่ยะ, พระมหาชิตชัย สุรโชโต, คมกริช สุขพัตร</i>	639
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของ ผู้พิพากษาสมทบในการแก้ไขปัญหาเยาวชนและครอบครัวในจังหวัดสระบุรี <i>ประเทืองจิต บุญมาก, พระครูปริยัติวิสุทธิบัณฑิต, พระครูสุตภัทรบัณฑิต</i>	653
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมือง ในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา <i>นภัทร สุขใหม่, ไพวรรณ ปริมาตร, ณ์ภูฏกานต์ หงษ์กุลเศรษฐ์</i>	666

เรื่อง	หน้า
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของเยาวชนในตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี <i>พิชญรดา พิชญเดชเมธี, เบญญาภา อัจฉฤกษ์, ไพวรรณ ปริมาตร</i>	680
คุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองตามหลักพรหมวิหารธรรมของ ผู้บริหารเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนครราชสีมา <i>พระสมุห์ทินวัฒน์ ปญญาสาโร, ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์, อภิวัดน์ จำตา</i>	693
การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวอธิปไตยของประชาชน ในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วน ตำบลหนองระเวียง อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา <i>สุวิไล คงเพชรพะเนา, เบญญาภา อัจฉฤกษ์, เขมจิรา พิทักษ์ราษฎร์</i>	705
การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทำประชาคมตามวิถีประชาธิปไตย ในอำเภอนนทบุรี จังหวัดนครราชสีมา <i>พระมาใหม่ จนทนมโม, พระครูปริยัติวิสุทธิบัณฑิต, พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล</i>	718
การสื่อสารทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว <i>สกลสุภา ลันต์สวัสดิ์, ไพวรรณ ปริมาตร, ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์</i>	730
ภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่น ในการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลช่อแฮ อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ <i>ฐาณมาศ ศิริวรรณธนนท์</i>	742
การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนวัดพระธาตุศรีจอมทอง วรวิหาร อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ <i>พระมหารัชชานนท์ สาสนกิตติ (คำแสง)</i>	754

เรื่อง	หน้า
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา ของประชาชนในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นตำบลห้วยโรง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ <i>กนกพรรณ เหมืองเพิ่ม</i>	766
ประยุกต์กระบวนการธรรมของสัปปายะเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสังคมมนุษย์ <i>พระมหาวัชระ กนฺตวิโร, พระครูสุตคุณวรากร, ธงชัย สิงอุดม, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	779
เปรียบเทียบจิตวิทยาตะวันตกกับจิตวิทยาตามแนวพระพุทธศาสนา <i>ชรินทร์ ชัยสุข, ศตวรรษ สงกาพันธ์, สมศักดิ์ สีนนา</i>	793
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ <i>พระปิฎกโกศล</i>	810
ภาวะผู้นำแนวพุทธของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลเตาปูน อำเภอสอง จังหวัดแพร่ <i>จักรพงษ์ ชัยวันดี</i>	822
บทวิเคราะห์การปรับบทบาทของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการพัฒนาชุมชนตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง <i>อัญญาภรณ์ แพงมาพรหม, พระมหาสมคิด วชิรญาโณ, พระครูสุตคุณวรากร, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	836
การปรับทัศนคติด้านความเชื่อเรื่องกรรมกับคนรุ่นใหม่ <i>ณัฐวุฒิ อายุเย็น, พระครูสุตคุณวรากร, ธงชัย สิงอุดม, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	850
การส่งเสริมพุทธนวัตกรรมการสังคมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลยอด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน <i>ชยพล กาชาว</i>	869

เรื่อง	หน้า
ภาวะผู้นำทางการเมืองแนวพุทธของผู้บริหารท้องถิ่น ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลสรอย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ <i>พิสิฐพงศ์ ช้อนฝั้น</i>	880
พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย <i>सानิตย์ ไชยสุณา</i>	893
พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักรการเมืองท้องถิ่นในการจัดการ ขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำขำ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ <i>นราภัทร กอบกำ</i>	899
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาลเมืองพิชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง <i>ภาณุพงศ์ มะโนพันธ์</i>	913
บทบาทนักรการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา ของเทศบาลตำบลร่องกวาง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ <i>ธีรศักดิ์ มีสมศักดิ์, พระครูโสภณกิตติบัมจิต</i>	926
การยกระดับกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองด้วยมือ <i>โชติกา ณ หนองคาย, วัชชีระ ห้วนท้อก</i>	935
การพัฒนาชีวิตและสังคมทำให้เกิดสันติสุขได้อย่างยั่งยืนด้วยญาณ 16 ในยุคปัญญาประดิษฐ์ <i>เจริญ มณีจักร์, พระครูรัตนสุตาภรณ์, พระครูพิพิธจารุธรรม</i>	944

เรื่อง	หน้า
พุทธจิตวิทยากับบทบาททางสังคมไทย สุรพงษ์ คงลัยย์, วิเชียร นามการ, พระครูสุวรรณสารานุกูล, ประสิทธิ์ คำกลาง, วานิช พาลาด	958
สาเหตุการเกิดปัญหาของสังคมไทย พระสุเทิด ที่ปงกโร, พระอธิการวิชาญ อาทโร (มวลทอง), เศรษฐพร หนูนชู	975
ความรู้ทั่วไปทางรัฐศาสตร์ : กรณีศึกษาวิเคราะห์มุมมองระบบอุปถัมภ์ในสังคม เศรษฐพร หนูนชู, พระสุเทิด ที่ปงกโร, พระอธิการวิชาญ อาทโร, เอกรัตน์ มาผดุง	990
บูรณาการหลักปรัตถิมทิศที่มีต่อสถาบันครอบครัวกรณีศึกษา มารดาบิดากับบุตรธิดา ตำบลทรายมูล อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พระอธิการบุญชัย ปญญาธโร (กันธะวัง)	999
การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับ พระสมพงษ์ ญฎฐิโก (เผ่าเจ้า), พระปลัดสถาพร สุฐานวุฒิมิ (ปุมเป้า), กิตติศักดิ์ แห่งทอง, พระมหาชนินทร์ อธิโร (ลิขลิทธิพันธุ์)	1011
มองถ้ำหลวง วันมหัศจรรย์แห่งมิตรภาพ วิถีชุมชนเข้มแข็ง พระครูสุวัฒนบัณฑิต	1027
การศึกษาประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมพงศาวดารน่าน ฐิติพร สะสม, จวน คงแก้ว, สุวารีย์ รวบทองศรี, คนงนาฏ รุณวุฒิมิ	1043
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการเรียนรู้พงศาวดารน่าน สิทธิชัย อุ้นสวน, พระปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา, สุรเชษฐ์ คำใจ	1057
อยุธยาเมตาเวิร์ส : การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเสมือนจริงของวัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถาวร ภูษา, พิพัฒน์ แก้วใส, พิชิต เขาว์ชาญ, ประวิทย์ ชัยสุข	1074

เรื่อง	หน้า
ตัวชี้วัดลักษณะคนเลวในวสสูตร <i>อารุณ ลิทธิวงค์, กิจชัย วงศ์ราช, พระมหาสงกรานต์ จีระอุฒโน (จันทาพูน)</i>	1088
อริยบุคคลในพระพุทธศาสนา : สภาวะและสถานะ <i>เสพบัณฑิต โหน่งบัณฑิต, กิจชัย วงศ์ราช, พระมหาสงกรานต์ จีระอุฒโน (จันทาพูน)</i>	1099
ภาวะผู้นำ : องค์กรธรรมและจริยธรรม <i>เสพบัณฑิต โหน่งบัณฑิต, พัสกร อุ่นภาค, พระมหาศรัยัคฆ์ สิริวิญญู (กงพาน), ปรัตถกร การเร็ว</i>	1116
การประเมินความสุขจากการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ บนฐานทุนทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนในอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน <i>เชษฐ นิมมาทพัฒน์, พระครูวิจิตรธรรมโชติ, พระครูสังฆรักษ์เชษฐา ปิยสาสโน, สุบินรัตน์ รัตนศิลา</i>	1131
การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงในยุคแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย <i>เด่นภูมิ อินตะวัง, สุรเชษฐ์ คำใจ, พระครูเมธีรัตนบัณฑิต, พระครูใบฎีกาวิชิตวิทย์ ธีรสวณโณ</i>	1143
วิเคราะห์การเรียนรู้เชิงพุทธของนิสิตวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน <i>พระมหาอธิปัตย์ กิตติญาโณ (ชูแก้ว), โสภณ บัวจันทร์, จวน คงแก้ว</i>	1151
แนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืน <i>พระครูรัตนสุตาภรณ์</i>	1166
ประชาธิปไตยเชิงพุทธในทัศนะทางรัฐศาสตร์ <i>ไพศาล เครือแสง</i>	1176
โครงการคัดลอกคัมภีร์พระไตรปิฎกในเมืองน่านของครูบาภิญจนธรรมาวาสี <i>ดิเรก อินจันทร์</i>	1190

เรื่อง	หน้า
บทบาทของหลวงพ่อเมือง (พระครูอุดมเวทวรคุณ) จากเรื่องเล่าและ ความทรงจำของคนบ้านท่าแหน ตำบลแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง <i>สุทธิพร โทะเปี้ย, ภาณุวัฒน์ สกุลสืบ, ตฤลาภรณ์ แสนปรน, อรทัย สุขจีระ</i>	1198
แนวทางการสร้างแรงจูงใจตามแนวทางพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลเวียงแก่น อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย <i>จินตนา ช่วยแก้ไข</i>	1207
การใกล้เคียงความขัดแย้งเชิงพุทธบูรณาการ <i>จักรพงษ์ มะโนนัย</i>	1220
ความเชื่อเรื่องประทีปและเทียนจากพุทธล้านนาในมิติสังคมและวัฒนธรรมไทย <i>กันยารัตน์ รินศรี</i>	1235
ธรรมาภิบาลเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิต <i>ธเนศณัฐ์ สุคนธ์พันธ์</i>	1248
บทบาทชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม <i>ธัญยธรณ์ ชีวะเลิศรัตน์</i>	1256
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม <i>นิยานันท์ วุฒิพนมศักดิ์</i>	1264
การจัดการปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนในสถานศึกษาในสังคมไทย <i>ณัฐชนันตร์ อยู่สีมารักษ์</i>	1277

เรื่อง	หน้า
กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ผ่านทุนทางศิลปวัฒนธรรมอำเภอภูเพียงจังหวัดน่าน อย่างยั่งยืน <i>สมคิด นันต์๊ะ, จวน คงแก้ว, อนันต์ จิตอารี</i>	1287
ภาคผนวก	
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเอกสารประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5	1300
คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิชาการ (Peer Review)	1301

แนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืน

Guidelines for PM 2.5 dust administration to Sustainable and holistic

พระครูรัตนสุตากรณ์

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหาฝุ่น PM 2.5 ในประเทศไทย 2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการบริหาร และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้อง และ 3. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษาค้นคว้าและสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1) สภาพทั่วไปของปัญหาฝุ่น PM 2.5 ในประเทศไทย เกิดในช่วงต้นปี 2562 ประเทศไทยเกิดปรากฏการณ์ฝุ่นปกคลุมอย่างหนาแน่น เป็นเหตุให้ทุกภาคส่วนตั้งแต่หน่วยงานรัฐ สื่อมวลชน และประชาชนได้รับผลกระทบ โดยมีแหล่งกำเนิดจากควันเสียของรถยนต์ โรงไฟฟ้า โรงงานอุตสาหกรรม ควันที่เกิดจากหุงต้มอาหารโดยใช้ฟืน และการเผาไหม้เชื้อเพลิงทางการเกษตร 2) แนวคิด ทฤษฎีเพื่อบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ หลักการของ เฮนรี ฟ้าโยล ซึ่งมี 14 ประการ และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการบริหารดังกล่าว ได้แก่ หลักพละ 4 3) แนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องบูรณาการทฤษฎีการบริหารเข้ากับหลักพุทธธรรม โดยมีการนำหลักการจัดการองค์กรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้ง 14 ข้อ โดยมีพลังขับเคลื่อนจากภายในคนในองค์กร หน่วยงาน หรือประชาชนทั่วไป อันได้แก่ หลักพละ 4

คำสำคัญ : การบริหาร, หลักพละ 4, ยั่งยืน

Abstracts

This academic article There are 3 objectives: 1. To study the general condition of the PM 2.5 dust problem in Thailand. 2. To study the concept administration theory and related Buddhist principles and 3. To present a holistic and sustainable approach to PM 2.5 dust administration.

The Study and synthesis findings ware as follow;

1. General conditions of the PM 2.5 dust problem in Thailand occurred in the beginning of 2019. Thailand had a dense dust cover phenomenon. As a result, every sector, from government agencies, the media, and the public, has been affected. Its origin is from exhaust fumes from cars, power plants, and industrial factories. Smoke from cooking food using firewood and agricultural fuel combustion 2. Concepts and theories for managing organizations in order to operate efficiently are Henry Fayol's principles, which have 14 principles, and Buddhist principles suitable for such management, including the 4 principles of Bala. 3. Guidelines for sustainable and holistic PM 2.5 dust administration It is necessary to integrate management theory with Buddhist principles. There are 14 organizational administration principles used to ensure efficiency in operations, with driving forces coming from within the organization, agency, or the general public, including the 4 principles of Bala.

Keywords: Administration; Provincial, 4 principles of Bala, Sustainable

บทนำ

ช่วงต้นปี 2562 ประเทศไทยเกิดปรากฏการณ์ฝุ่นปกคลุมอย่างหนาแน่น เป็นเหตุให้ทุกภาคส่วนตั้งแต่หน่วยงานรัฐ สื่อมวลชน และประชาชนเองต้องออกมาหาคำตอบว่ามันคืออะไร นี่ก็ครั้งแรกที่เรื่องฝุ่น PM2.5 ปรากฏอยู่บนสื่อแทบทุกแขนง ฝุ่น PM2.5 หรือชื่อเต็มคือ Particulate matter with diameter of less than 2.5 micron เป็นฝุ่นละอองขนาดเล็กที่มีขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน เป็น 1 ใน 8 ตัววัดมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศความร้ายแรงจากฝุ่นจิ๋วนี้ คือ มันสามารถผ่านการกรองของขนจมูกและเข้าสู่ชั้นในสุดของปอดได้ แม้ฝุ่นจิ๋ว PM2.5 จะไม่ได้เป็นอันตรายต่อร่างกายแบบเฉียบพลัน แต่ต้องใช้เวลาสะสมนับสิบปีถึงจะแสดงผล อันตรายจากฝุ่น PM2.5 คือมันสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางพาสารอื่นๆ เข้าสู่ปอด ด้วยการให้สารเหล่านั้นมาเคลือบบนผิวของมัน เช่น สารก่อมะเร็ง สารโลหะหนัก เป็นต้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 10 เมษายน 2567)

ปกติแล้วฝุ่น PM 2.5 จะเกิดขึ้นมากในช่วงที่เปลี่ยนฤดูกาล จากฤดูหนาวสู่ฤดูร้อน ในช่วงปลายฤดูหนาวของทุกปี บริเวณความกดอากาศสูง หรือมวลอากาศเย็นจากประเทศจีนจะแผ่ลงมาปกคลุมเป็นระลอกๆ ทำให้มีลมสุมนตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมประเทศไทยตอนบนมีกำลังแรงขึ้น ประเทศไทยตอนบนจะมีอุณหภูมิลดลงโดยทั่วไป โดยมีอากาศเย็นถึงหนาว และหนาวจัดบางพื้นที่ แต่มีบางช่วงความกดอากาศสูงที่แผ่ลงมาปกคลุมบริเวณดังกล่าว มีกำลังอ่อนลง จึงส่งผลให้ลมสุมนตะวันออกเฉียงเหนือมีกำลังอ่อนลง หรือมีลมสงบตามไปด้วย ประกอบกับมีการผกผันกลับของอุณหภูมิ (Inversion) ในระดับล่าง ส่งผลให้ระดับเพดานการลอยตัว และการกระจายตัวของฝุ่น

ละอองอยู่ในระดับต่ำ การไหลเวียนและถ่ายเทของอากาศไม่ดี จึงทำให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองหมอก และควัน ในบรรยากาศมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น

นอกจากปัจจัยทางด้านการเผาไหม้เชื้อเพลิงแล้ว อีกหนึ่งสาเหตุที่ทำให้ฝุ่น PM2.5 ปกคลุมประเทศไทยของเราหนาแน่นเป็นพิเศษก็คือ “สภาพภูมิอากาศ” หากเป็นช่วงเวลาที่มีลมสงบนิ่งบรรดาสารพิษทั้งหลายก็จะถูกสะสมเอาไว้ในชั้นบรรยากาศ แต่เมื่อถึงเวลาที่ลมร้อนเริ่มพัดมา ฝุ่นเหล่านี้ก็จะถูกพัดให้ลอยสูงขึ้น และค่อยๆ จางหายไปในที่สุด ก่อนจะมีการสะสมใหม่เมื่อลมสงบอีกครั้ง สำหรับช่วงที่ผ่านมา ภาวะลมสงบเกิดขึ้นยาวนานกว่าปกติ เราจึงเห็นภาวะฝุ่นที่ปกคลุมนี้ได้อย่างชัดเจนเท่านั้นเองการจัดการปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีแผนงานหลักของการจัดการและต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งนี้การใช้แนวคิดทฤษฎีทางการบริหารอย่างเดียวอาจไม่ตอบโจทย์สู่การแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการบูรณาการกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าไปในด้วย ดังผู้เขียนจะได้กล่าวต่อไป

เนื้อเรื่อง

เนื้อหาของบทความวิชาการนี้นั้นมีเนื้อหาสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง และมีแนวทางการบริหารจัดการฝุ่น ดังมีหัวข้อต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหาฝุ่น PM 2.5 ในประเทศไทย

ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5) หมายถึง ฝุ่นละเอียด (Fine Particle) เป็นอนุภาคที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางเล็กกว่า 2.5 ไมครอน ซึ่งมีแหล่งกำเนิดจากควันเสียของรถยนต์ โรงไฟฟ้า โรงงานอุตสาหกรรม ควันที่เกิดจากหุงต้มอาหารโดยใช้ฟืน และการเผาไหม้เชื้อเพลิงทางการเกษตร นอกจากนี้ ยังเกิดจากก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO_x) และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ที่ทำปฏิกิริยากับสารอื่นในอากาศทำให้เกิดเป็นฝุ่นละเอียดได้ (กรมอนามัยและกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2558)

ปัญหาจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) เป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากมีสถานการณ์ PM2.5 เกินค่ามาตรฐานทุกปีและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่ตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี และพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางบางพื้นที่ในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งสาเหตุมาจากหลายสาเหตุทั้งไฟป่าและการเผาในที่โล่ง เช่น การเผาเศษวัชพืชและเศษวัสดุทางการเกษตร การจราจร ภูมิประเทศและภาวะความกดอากาศสูงทำให้เกิดสภาวะอากาศปิด จึงทำให้ความรุนแรงของปัญหาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาหมอกควันข้ามแดนในพื้นที่ทางภาคใต้ ซึ่งมักเกิดขึ้นในช่วงเดือนมิถุนายนถึงตุลาคมของทุกปี ซึ่งหากประชาชนได้รับผลกระทบจาก PM2.5 จะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพด้วยโรคระบบทางเดินหายใจและโรคระบบหัวใจและหลอดเลือดเพิ่มขึ้น

โดยเฉพาะในประชาชนกลุ่มเสี่ยงทั้งเด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ หอบหืด เป็นต้น (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization; WHO) ระบุว่า การรับสัมผัส PM2.5 สูงกว่าค่าแนะนำ คือ 25 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) จะส่งผลให้การตายด้วยระบบทางเดินหายใจ เพิ่มขึ้นร้อยละ 7-20 การป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 การตายและป่วยด้วยโรคหัวใจ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2-5 การตายและป่วยด้วยโรคหัวใจหลอดเลือดเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 ผู้สูงอายุป่วยด้วยระบบทางเดินหายใจเพิ่มร้อยละ 17 ป่วยด้วยโรคหัวใจและหลอดเลือดเพิ่มร้อยละ 7.6 และยังทำให้สภาพปอดในเด็กแย่ลง

สำหรับประเทศไทย ข้อมูลจากการเฝ้าระวังสถานการณ์ PM2.5 และการป่วยจากโรคที่เกี่ยวข้อง ยังพบว่าค่า PM2.5 สูงเกินค่ามาตรฐานของประเทศไทยและเกินค่าแนะนำขององค์การอนามัยโลกในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในภาคเหนือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งปีที่ผ่านมามีค่า PM2.5 สูงสุดเท่ากับ 366 มคก./ลบ.ม. (มากกว่าค่ามาตรฐานประเทศไทย 7 เท่า) อยู่ในระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพมากเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฝุ่นละอองที่จะเกิดขึ้น กระทรวงสาธารณสุข จึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานด้านการแพทย์และสาธารณสุข กรณี ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) ปี 2564 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการคุ้มครองป้องกัน ดูแลสุขภาพประชาชนจาก PM2.5

สถานการณ์ฝุ่น PM2.5 ในประเทศไทยเพิ่มขึ้นในช่วงเดือนธันวาคม-มีนาคมของทุกปี จากข้อมูลคุณภาพอากาศ กรมควบคุมมลพิษ พบว่าสถานการณ์ฝุ่น PM2.5 ในอากาศของกรุงเทพมหานครเพิ่มสูงขึ้นในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ในปี 2567 ระดับฝุ่น PM2.5 อยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนตั้งแต่เดือนมกราคม (22.7-66.1 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) และมีผลกระทบต่อสุขภาพในเดือนกุมภาพันธ์ (35.5-87.1 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) ขณะที่สถานการณ์ฝุ่น PM2.5 ในอากาศของภาคเหนือจะเพิ่มสูงขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ระดับฝุ่น PM2.5 ในอากาศส่วนใหญ่อยู่ในระดับเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพในเดือนกุมภาพันธ์ (18.6-92.2 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) และมีผลกระทบต่อสุขภาพในเดือนมีนาคม (47.4-158.7 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) (สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์, 9 มิถุนายน 2559)

เมื่อศึกษาข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าสถานการณ์ PM2.5 และการป่วยจากโรคที่เกี่ยวข้อง ยังพบว่าค่า PM2.5 สูงเกินค่ามาตรฐานของประเทศไทยและเกินค่าแนะนำขององค์การอนามัยโลกในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในภาคเหนือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนอย่างยั่งยืน ซึ่งต้องมีการใช้แนวคิดทฤษฎีการบริหารมาใช้กับผู้บริหาร บุคลากร และหน่วยงานต่างๆ โดยจะกล่าวต่อไป

2. แนวคิด ทฤษฎีการบริหาร

ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการบริหารเพื่อบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปี ค.ศ. 1916 ฟาโย ได้เขียนบทความเกี่ยวกับเรื่องการจัดการและจัดพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ Administration Industrielleet Generaleb เป็นภาษาฝรั่งเศส โดย ฟาโย เห็นว่า หลักในการจัดการนั้นควรยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนไปตามตัวแปรต่างๆ เขาได้กำหนดหลักการสำหรับผู้บริหารไว้ 14 ประการ คือ ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการจัดการและจัดพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ Administration Industrielleet Generaleb เป็นภาษาฝรั่งเศส โดย ฟาโย เห็นว่า หลักในการจัดการนั้นควรยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนไปตามตัวแปรต่างๆ เขาได้กำหนดหลักการสำหรับผู้บริหารไว้ 14 ประการ (ดำรง วัฒนา, 2563 : 9)

1) การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) เป็นการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

2) อำนาจสั่งการ (Authority) เป็นอำนาจสั่งการซึ่งเป็นอำนาจอันชอบธรรมของบรรดาผู้ที่มิตำแหน่งเพื่อสามารถที่จะออกคำสั่งในการทำงานได้ โดยผู้ออกคำสั่งต้องมีความรับผิดชอบต่อคำสั่งในการทำงานได้

3) ระเบียบวินัย (Discipline) เป็นระเบียบวินัยที่คนในองค์กรต้องเคารพและยอมรับเพื่อสร้างสภาพงานที่เป็นระเบียบและเรียบร้อย

4) หลักการ “สั่งการโดยคนๆ เดียว” (Unity of Command) เป็นหลักการ ซึ่งคุ้นเคยในชื่อของหลัก “เอกภาพในการบังคับบัญชา” ลูกน้องจะต้องฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาโดยตรง รวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานก็ต้องรายงานกับผู้บังคับบัญชาโดยตรง

5) การมีทิศทาง (Unity of Direction) คือ การมีทิศทาง หรือเป้าหมายเดียวกัน โดยแต่ละกลุ่มงานย่อย (กอง, แผนก, ฝ่าย) ในองค์กรที่มีกิจกรรมแยกย่อยออกมา

6) ประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Interests to the General Interests) เป็นประโยชน์ส่วนรวมเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว

7) หลักการตอบแทน (Remuneration) เป็นหลักการตอบแทนการทำงาน ซึ่งถือเป็นแนวทางที่คนงานจะต้องได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรม

8) หลักการรวมอำนาจ (Centralizaon) เป็นหลักการรวมอำนาจ หมายถึง ระดับมากน้อยที่ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์ ซึ่ง ฟาโย (Fayol) เห็นว่า การใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจควรกระทำที่สายการบังคับบัญชาระดับสูงที่สุดที่เป็นไปได้ในสถานการณ์นั้นๆ

9) การมีสายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) เป็นการมีสายการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นเสมือนห่วงโซ่หรือเส้นทางของคำสั่งและติดต่อสื่อสารใดๆ ระหว่างหัวหน้ากับลูกน้องในแต่ละสายงานภายใต้โครงสร้างของแต่ละองค์กร

10) การจัดระเบียบ (Order) เป็นการจัดระเบียบหรือการจัดให้คนตลอดจนวัสดุสิ่งของได้อยู่ในที่ที่ควรอยู่ นั่นคือ ใช้คนให้เหมาะกับงาน จัดสถานที่ทำงานให้เป็นระเบียบ และมีระเบียบเกี่ยวกับงานพัสดุ

11) ความเที่ยงธรรม (Equity) เป็นความเที่ยงธรรมที่ ฟาโย (Fayol) กล่าวถึงหลักข้อนี้ว่านักบริหารควรมีทั้งความยุติธรรม (Justice) และความโอบอ้อมอารี (kindliness)

12) หลักความมั่นคงในตำแหน่งงานของบุคคลกร (Stability of Tenure of PersonalFayo) เป็นหลักความมั่นคงในตำแหน่งงานของบุคคลกร เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนบุคลากรพัฒนานักบริหาร

13) ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความคิดริเริ่ม หมายถึง พลังที่จะคิดให้เกิดแผนงานแล้วทำต่อไปจนสำเร็จ จะเกิดได้ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับการจูงใจ และมีความพึงพอใจในงาน

14) สามัคคีคือพลัง (Esprit De corps) เป็นภาษิตที่ว่า สามัคคีคือพลังหมายถึง การเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมอันจะทำให้เกิดความกลมเกลียวและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การ

เมื่อได้ศึกษาแนวคิดหรือทฤษฎีการบริหารแล้วนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเพียงแนวคิดหรือทฤษฎีดังกล่าวอาจไม่เพียงพอในการที่จะแก้ปัญหา ฝุ่น PM2.5 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเสริมด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าไปกับการบริหาร ซึ่งหลักธรรมที่ผู้เขียนศึกษาค้นคว้านั้นสรุปว่าควรเพิ่มพลังเข้าไปในกระบวนการบริหารต่างๆ ซึ่งจะกล่าวต่อไป

3. หลักพุทธธรรมเกี่ยวกับการบริหาร

ผู้เขียนได้ศึกษาข้อมูลและสรุปตามที่ตนของตนได้ว่า แนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 ได้อย่างเหมาะสมนั้นหลักพุทธธรรมเกี่ยวกับการบริหารดังกล่าวนั้นควรใช้หลักธรรมพละ 4 ซึ่งเป็นคำสอนที่มีความสำคัญตามที่พระบรมศาสดาได้ทรงแสดงไว้ใน“พลสูตร” เพื่อให้พุทธบริษัทของพระองค์ได้นำไปประพฤติปฏิบัติให้ล่วงพ้นจากภัยทั้ง 5 และเป็นหนทางนำไปสู่มรรค ผล นิพพานได้สำเร็จ ซึ่งในเวลาต่อมาพระอาจารย์ที่ทรงภูมิธรรมชั้นสูง ท่านได้นำหลักธรรมหมวดนี้มาเผยแพร่ใช้เป็นหลักปฏิบัติให้กับบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำ รวมทั้งในการกำหนดคุณสมบัติการเป็นผู้นำ หรือผู้บริหารที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งกำลังสติปัญญา และกำลังจิตใจ โดยใช้หลักธรรมเป็นหลักในการบริหารงาน กล่าวคือ ได้ประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นพละหรือกำลังแห่งคุณธรรม 4 ประการ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผู้นำ ในการทำหน้าที่เป็นผู้นำที่มีความสามารถบริหารงานตามหลักสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิความสามารถในการวางแผนงาน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การแต่งตั้งบุคลากร (Staffing) การอำนวยการ(Directing) และการควบคุม (Controlling) ได้เป็นผลดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้นำที่มีคุณสมบัติตามหลักพละ 4 ประการนี้จะเป็นบุคคลที่มีความฉลาด รอบรู้ (ปัญญาพละ) มีความขยันหมั่นเพียร(วิริยะพละ) มีความซื่อสัตย์สุจริต (อนวัชพละ) และมีมนุษย

สัมพันธ์ที่ดี (สังคหผละ) โดยผู้วิจัยได้นำแนวความคิดของท่านทั้งหลายมาแสดงไว้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษและเป็นแนวทางในการนำมาเป็นหลักปฏิบัติต่อไป ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวถึงผละ 4 ว่า ผละ 4 คือ ธรรมอันเป็นกำลังที่เกิดจากคุณธรรม ความประพฤติปฏิบัติที่เป็นหลักประกันของชีวิต ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองไม่หวาดหวั่นกลัวภัย มี 4 ประการ คือ

ปัญญาผละ กำลังปัญญา คือ ได้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจถูกต้องชัดเจนในเรื่องราวที่ตนเกี่ยวข้อง ตลอดถึงสภาวะอันเป็นธรรมชาติของโลกและชีวิต เป็นผู้กระทำการต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจเหตุผล และสภาพความจริง

วิริยะผละ กำลังความเพียร คือ เป็นผู้ประกอบกิจทำหน้าที่การงานต่าง ๆ ด้วยความบากบั่นพยายาม ไม่ทอดทิ้งหรือท้อถอย

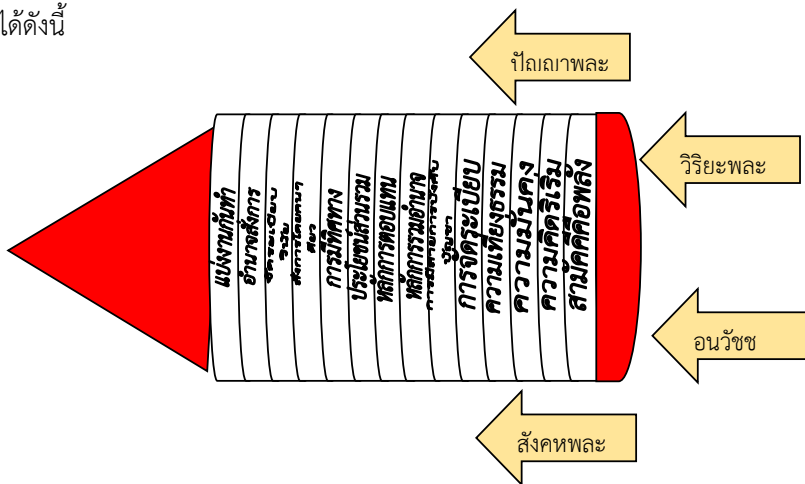
อนวัชขผละ กำลังสุจริตหรือกำลังความบริสุทธิ์คือ มีความประพฤติและหน้าที่การงานที่สุจริตไม่มีโทษ สะอาดบริสุทธิ์ไม่มีใครที่จะติเตียนได้

สังคหผละ กำลังความสงเคราะห์คือ ได้ช่วยเหลือเกื้อกูล ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์เป็นสมาชิกที่มีคุณประโยชน์ต่อชุมชน

ผู้ประพฤติตนตามหลักผละ 4 นี้อยู่เสมอจะเป็นผู้ที่มีความมั่นคงในการดำเนินชีวิตรอดพ้นจากภัยทั้ง 5 คือ ภัยจากการครองชีพ ภัยจากการเสื่อมเสียชื่อเสียงและการถูกกล่าวร้าย ภัยจากการครั่นคร้ามในที่ชุมนุม ภัยจากการกังวลเรื่องความตายเพราะเข้าใจในกฎไตรลักษณ์และภัยจากการกังวลเรื่องชีวิตหลังความตาย เพราะรู้ว่าเมื่อสังขารดับแล้วย่อมไปสู่สุคติภพ (มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา, 17 มีนาคม 2567)

4. แนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืน

แนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืนนั้นผู้เขียนนำเสนอเป็นแผนภาพ Model ได้ดังนี้

จากแผนภาพดังกล่าว สามารถอธิบายได้ดังนี้

การบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืนนั้นต้องมีการบูรณาการร่วมกันของการใช้แนวคิดการบริหารของ เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) ร่วมกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันได้แก่หลัก พละ 4 ดังนี้

1) การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) ทุกหน่วยงานหรือองค์กรที่มีบทบาทรับผิดชอบโดยตรงต้องมีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารฝุ่น PM 2.5 ทั้งนี้นอกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ประชาชนคนไทยต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบนี้ร่วมกันและมีการแบ่งเบาความรับผิดชอบของกันและกันอย่างถูกต้อง

2) อำนาจสั่งการ (Authority) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารในทุกองค์กรควรสั่งการซึ่งต้องเป็นอำนาจอันชอบธรรมเพื่อสามารถที่จะออกคำสั่งในการทำงานได้ โดยผู้ออกคำสั่งต้องมีความรับผิดชอบต่อคำสั่งในการทำงานได้ อีกทั้งต้องมีการจัดสรรอำนาจสั่งการอย่างเหมาะสม

3) ระเบียบวินัย (Discipline) คนในองค์กรต้องเคารพและยอมรับเพื่อสร้างสถานภาพงานที่เป็นระเบียบและเรียบร้อยพร้อมทั้งมีการจัดระเบียบวินัยในการลด ละ หรือเลิกการกระทำอันก่อให้เกิดมลพิษหรือคาร์บอน ไดออกไซด์

4) คนสั่งการต่างๆ ควรจะมีการสั่งการโดยคนๆ เดียว (Unity of Command) ลูกน้องหรือผู้รับคำสั่งให้ดูแลภารกิจต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาฝุ่นจะต้องฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาโดยตรง รวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานก็ต้องรายงานกับผู้บังคับบัญชาโดยตรง

5) การทำงานต้องมีทิศทาง (Unity of Direction) คือ การมีทิศทางหรือนโยบายที่บริการหารจัดการฝุ่นอย่างเป็นระบบ และต้องเป็นแนวทางที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง หรือต้องมีเป้าหมายเดียวกัน

6) ประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Interests to the General Interests) บุคลากรในองค์กรหรือแม้แต่ประชาชนทั่วประเทศ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

7) ตอบแทนการทำงานสำหรับผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาฝุ่นดังกล่าว หรือแม้กระทั่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดับไฟป่า หรือ ผู้ปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวเป็นต้น บุคคลเหล่านี้ควรมีการชื่นชม ยกย่องหรือให้รางวัลต่างๆ ซึ่งถือเป็นแนวทางที่คนงานจะต้องได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรม

8) การรวมอำนาจ (Centralizaon) การใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาฝุ่นควรกระทำที่สายการบังคับบัญชาาระดับสูงที่สุดที่เป็นไปได้ในสถานการณ์นั้นๆ

9) กำหนดสายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) ต้องจัดสรรคนที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการฝุ่นและกำหนดผู้รับผิดชอบตามสายบังคับบัญชา ซึ่งเป็นเสมือนห่วงโซ่หรือเส้นทางของคำสั่งและติดต่อสื่อสารใดๆ ระหว่างหัวหน้ากับลูกน้องในแต่ละสายงานภายใต้โครงสร้างของแต่ละองค์กร

10) การจัดระเบียบ (Order) ควรจัดระเบียบหรือการจัดให้คนตลอดจนวัสดุสิ่งของได้อยู่ในที่ที่ควรอยู่ นั่นคือ ใช้คนให้เหมาะกับงาน จัดสถานที่ทำงานให้เป็นระเบียบ และมีระเบียบเกี่ยวกับงานพัสดุ คนเก่งงานบริหาร เก่งลงพื้นที่ หรือเก่งเรื่องฝุ่น เป็นต้น ต้องใช้อย่างเหมาะสม

11) ความเที่ยงธรรม (Equity) เป็นความเที่ยงธรรมที่ ฟาโย (Fayol) กล่าวถึงหลักข้อนี้ว่านักบริหารควรมีทั้งความยุติธรรม (Justice) และความโอบอ้อมอารี (kindliness)

12) หลักความมั่นคงในตำแหน่งงานของบุคคลกร (Stability of Tenure of Personal Fayol) ต้องแสดงให้เห็นถึงความมั่นคงในตำแหน่งงานของบุคคลกร เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนบุคลากรพัฒนานักบริหาร อาทิ บุคลากรที่ปฏิบัติงานจนเกิดความเชี่ยวชาญแล้วนั้นและมีใจรักในหน้าที่การงานดังกล่าว ผู้บริหารต้องมีกระบวนการในการทำให้เกิดความมั่นคงดังกล่าว

13) ความคิดริเริ่ม (Initiative) ทุกภาคส่วนควรฝึกคนให้เป็นผู้มีพลังที่จะคิดให้เกิดแผนงานแล้วทำต่อไปจนสำเร็จ จะเกิดได้ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับการจูงใจ และมีความพึงพอใจในงาน โดยเฉพาะต้องมีการพัฒนาแนวความคิดที่นำไปสู่การคิดริเริ่มต่อไป

14) สามัคคีคือพลัง (Esprit De corps) การเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมอันจะทำให้เกิดความกลมเกลียวและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การ ซึ่งข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการขับเคลื่อนทุกๆภารกิจ ทุกภาคส่วนต้องมีความสามัคคีและร่วมมือร่วมใจกันขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา และป้องกันปัญหาฝุ่น PM 2.5 ที่ส่งผลกระทบต่อประชากรโลกอย่างเต็มกำลังความสามารถ

โดยการขับเคลื่อนและแนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมจะยั่งยืนหรือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้นจำเป็นต้องมีพลังขับเคลื่อนจากภายในสู่ภายนอกซึ่งเป็นพลังตามแนวพระพุทธศาสนาอันได้แก่ 1) ปัญญาพละ กำลังปัญญา คือ ได้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจถูกต้องชัดเจนในเรื่องราวที่ตนเกี่ยวข้อง ตลอดถึงสภาวะอันเป็นธรรมดาของโลกและชีวิต เป็นผู้กระทำการต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจเหตุผล และสภาพความจริง 2) วิริยะพละ กำลังความเพียร คือ เป็นผู้ประกอบกิจการหน้าที่การงานต่าง ๆ ด้วยความบากบั่นพยายาม ไม่ทอดทิ้งหรือท้อถอย 3) อดวิชขพละ กำลังสุจริต หรือกำลังความบริสุทธิ์คือ มีความประพฤติและหน้าที่การงานที่สุจริตไม่มีโทษ สะอาดบริสุทธิ์ไม่มีใครที่จะติเตียนได้และ 4) สังคหพละ กำลังความสงเคราะห์คือ ได้ช่วยเหลือเกื้อกูล ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์เป็นสมาชิกที่มีคุณประโยชน์ต่อชุมชน นั่นเอง

บทสรุป

ฝุ่น PM 2.5 เป็นสารพิษในชั้นบรรยากาศที่มีขนาดเล็กมาก เมื่อร่างกายได้รับฝุ่นชนิดนี้เข้าไปจึงลงลึกไปถึงหลอดลม ทำให้เกิดการอักเสบบริเวณหลอดลมและถุงลม ซึ่งเป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคภูมิแพ้ที่อาจมีอาการรุนแรงเพิ่มขึ้นกว่าเดิมจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องบริหารจัดการให้มีการแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างทันที่

การบริหารจัดการฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืนจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทยหรือเกิดขึ้นบนโลกแห่งนี้ในปัจจุบัน โดยจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วนั้นแนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืนนั้นจะต้องมีการบริหารโดยใช้ทฤษฎีการบริหารของฟาโย ซึ่งมีด้วยกัน 14 ข้อ บูรณาการเพื่อเป็นการเสริมพลังให้การบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้หลักพละ 4 ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาซึ่งมีด้วยกัน 4 ประการเพื่อนำไปสู่การยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *คู่มือการดำเนินงานด้านการแพทย์และสาธารณสุขกรณี ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) ปี 2564*. นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมอนามัยและกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2558). *ปัญหาฝุ่น PM2.5 ของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (10 เมษายน 2567). *เรียนรู้อยู่กับฝุ่น PM 2.5*. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2567, จาก <https://www.chula.ac.th/wp-content/uploads/2019/10/chula-pm25-booklet-1.pdf>.
- ดำรง วัฒนา. (2563). *การจัดการเชิงกลยุทธ์โดยอาศัยลัทธิจิตสมถดล*. ม.ป.ท. : กรุงเทพฯ : พัฒนาบริหารศาสตร์.
- มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา. (17 มีนาคม 2567). *พลสูตร (ว่าด้วยกำลัง 4 กับภัย 5)*. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 2567, จาก www.dhammadhome.com/webboard/topic/28034
- สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์. (9 มิถุนายน 2559). *PM2.5 : วิกฤตฝุ่นละอองในประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.cri.or.th/th/articles-20240320/>.